

מכתבים

(המשך מעמוד 2)

יותר משני ילדים לעולם, אינה מעניינת יותר את מדינתנו הנאורה! וכיצד זה מתיישב עם ההכרזות על עידוד ילודה, מענקים למשפחות מרובות ילדים, עזרה לאמהות עובדות וכו' ?
האם אני צריכה לבחור בין 115 לירות וילד נוסף ?
נאווה גפן, נווה-מגן

שיר שלום

אני מקדיש את השיר המצורף לכל אלה המאמינים כי השלום בוא יבוא :

זה לא נסתם חלום / כן, בוא יבוא השלום / אלינו יבוא הלום, בוא יבוא כאור היום.
מתקרב ובא השלום / מרחף הוא על ראשינו, / יקום עוד החלום, / סוכנו יפרוש עלינו.
יורד הוא אלינו ממרום / הביתה

מתיתיהו

ישיב חיילינו, / זה יהיה חג חדש ללאום, / לא עוד נבכה חללינו.
יבוא חזון השלום לעמנו / יקום דבר נביאנו, / לא עוד ישאו חרב בנינו / בנה יבנו ויפריחו ארצנו.

ציון מתיתיהו, רמת-גן

נצחון עקוב

מדם

הנני אחד מאוהדיה של קבוצת הפועל בני נצרת.

ביום שבת 13.2.71 נסעתי עם הקבוצה לטירת הכרמל, על מנת לחזות במפגש נגד קבוצת הפועל המקומית.

מיד כשירדו השחקנים והאוהדים מן ה-אוטובוס החלו בני המקום לקלל ולאיים עליהם. אימים אלה התאמתו מיד אחרי התחלת המשחק: אוהדינו הוכו באכזריות במהלך המשחק ואחרי-כך הם הוצאו בכח מתחומי המגרש כשהם זבים דם. המשטרה שהיתה נוכחה במקום לא התערבה ולא הגנה כראוי על אנשי נצרת המוחקפים.

מיד אחרי המשחק, כשהתוצאה היתה 0:1 לטובתנו, החלה ההתנפלות הגדולה על אוהדינו (השחקנים יצאו מן המגרש ב-1 ליומי משטרה), שרבים מהם נפצעו ונדקרו בסכינים.

האם יכול להיות מצב כזה במדינת ישראל? אל? האם בגלל שהקבוצה ערבית, מותר לרדוף אותה בצורה כזאת?

סלמן פוהיל, נצרת

קטע

בידורי

מי שלא שמע את דברי פינחס ספיר על שביתת המורים, לא שמע קטע בידור מ-ימי.

אמר השר בערך כך: למורים לא כדאי כלל לשבות כי בלאו הכי ישאר להם מה-חוספת רק כרבע והשאר יופרש למיסים. כלומר: מ-200 לירות שיעלו להם, ישארו להם כ-50 לירות מסכנות.

וכאילו לא די בזה, זוממים רעיון מחור-כס מאוד, להעלות את המיסים, או ב-מילים אחרות להוריד למורים עוד מיסים מה-50 לירות האלו.

ממש רעיון גאוני. לפי אותו רעיון אפי-שר היה לתת להם חוספת של 500 ל-

ד"ר 9-53

אשנור

אופוריה

ועד

(מהחרמון עד שארם א שיח)

עם אגד

מלון

גלים

זמרסק

חוף ים המלח

בואו לבלות

את חופשת החורף

בקיץ של ים המלח

במחירי הנחה של

34 ל"י ליחיד + 10%

סוף שבוע

מיום ששי עד מוצ"ש

74.80 ל"י,

עד יום ראשון

120 ל"י

לזוג, כולל מיסים.

הזמנת מקומות

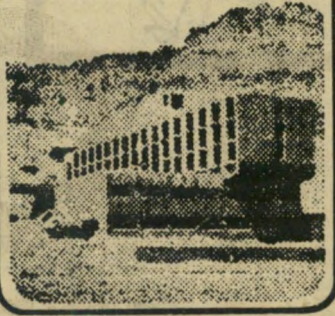
במלון:

טל. 057-96051

תל-אביב:

שד' רוטשילד 66

טל. 625955

הוכחות

קיימות שתי דיעות נפוצות שהייתי רוצה להתייחס אליהן השבוע. האחת היא זו האומרת כי משום שאין כל הוכחות לקיומו של אלוהים, הרי שהאמונה בקיומו בהכרח גוררת בעקבותיה חוסר הגיונות אינטלקטואלית. האחרת, דווקא מהעבר השני של המתנס, מכריזה, "זה עניין של אמונה...". כאילו עובדה זו משהררת את המדבר מחובת ההוכחה הרציונאלית, כאילו יש בעצם העובדה שהוא מאמין כדי להצדיק את האמונה בכללה. שתי דיעות אלו מאוחדות בנקודה אחת: הן משוכנעות כי האמונה והמציאות העובדתית הם שני דברים שאין כל קשר ממשי ביניהם. וזהי טעות טראגית.

אמונה של אמת איננה זו הדורשת להאמין בדברים שאני יודע (או חושש) שאינם נכונים. אמונת אמת איננה מתעלמת מעובדות כלשהן. לא ולא. אמונת אמת הרי מכוננת אל אלוהי האמת, ועל-כן היא חובקת אל תוכה את כל עובדות החיים, ובכל-זאת נותרת איתנה וחזקה כמקודם.

נכון שיש דברים מסויימים שהתני"ך מדבר עליהם ושאי אפשר להוכיח. אי אפשר למשל לבחון את כל העובדות, ליצור תנאים מעבדתיים מסויימים, לערבב חומר x עם חומר אחר ו-הופ! ה' תוצאה: יש אלוהים. אלוהי התני"ך נשגב מדי בשביל "טיפול" כזה, כך שנכון לומר שאין לנו הוכחות — אבל עובדות? עובדות זה כבר עניין אחר, עובדות יש. אם נבחן עובדות אלו, הרי שנמצא את עצמנו במקום שבו נוכל בהחלט להכריע איוו משתי האפשרויות (יש אלוהים או אין אלוהים) מתקבלת ביותר על הדעת. הפעולה השכלית החשובה ביותר איננה ברוב המקרים זו המבחינה בין הברור לאפשרי, אלא זו המזהה את האפשרי ביותר מבין מספר אפשרויות. הוכחות מוחלטות שאין בהן ספק הן מעבר להשג ידנו בתחומים רבים מאוד בחינוך. אנחנו מוגבלים ביכולת להבין את תופעות-החיים השונות — מה לעשות? אנחנו רק בני-אדם. המיד יש מקום לספק: כפי ששאל ספקל: "מי זה שהוכיח כי יש מחר או כי נמות כולנו?"

באם אנחנו מכירים במדידת-ספק זו, הרי שהגענו למקום ממנו נוכל להשיג את אשר נמצא באמת בטוח השגתנו. בין אם השאלה שנדונה היא קיום האלוהים או היסודות האטומיים, איננו חייבים לחדול מלהאמין רק משום שאנו חסרים את הבטחון המעבדתי המושלם. אנו פשוט בוחרים באפשרות המתקבלת ביותר על העובדות, ועליה אנו בונים את מבנה-האמונה שלנו. כל עוד אין סתירה בין המבנה שהקמנו לעובדות אחרות בחיים, אין לנו כל יסוד לחשוש שטעינו. מאידך, אותה תבונה שהולוכה אותנו עד הנה גם לא תחייב אותנו להתכחש לכל עובדה אחרת שתתגלה. להיפך, עובדות חדשות אלו תשמשנה כדי להצביע על כיוון ופירושו ברור יותר למבנה שהקמנו ושאלו חוסים עתה בצילו.

הסכנה שבדרך האחרת היא שנדחה את הטוב האפשרי לנו משום הרצון בשלם. גם אם לא נדע ונבין את כל המתרחש והקיים, יש לנו די עובדות עליהן נוכל לבסס אמונה חפשית מצבי-עות וישרה לפני אלוהים ואדם. הסכנה בטענה ש"אי אפשר להוכיח את אלוהים" נמצאת בכך שבעצם היא רוצה לומר שהאמונה עומדת בניגוד לשכל הישר ולהגיון, כאילו המאמין חייב לוותר על היושר האינטלקטואלי שלו כדי להאמין. טענה זו למעשה איננה מאפשרת לאדם לבחור בצורה רציונאלית בין שתי אמונות שונות. זה הופך ענין של רגש או של חינוך, או משהו סובייקטיבי אחר — ובמקרה כזה אין לנו כל סיבה לכפור אפילו בתיאוריה הנאצית.

ספר משלי רואה תכלית נשגבה יותר מכל תכלית אחרת, והוא קורא לנו לכוון אליה את מאמצינו השכליים — יראה ה'. לשם נוכל להגיע, אך לא מעבר לזה. הייתי אומר יותר מזה — אפילו לשם לא נוכל להגיע עד שנלמד להכיר במגבלותינו האנושיות ולקרוא לאלוהים לגלות את עצמו לפנינו למען נעבוד אותו בלב שלם.

מכתבים ייעונו
ת.ד. 2234, רמת-גן

ירובעל